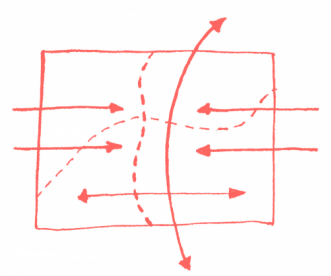
Delen* : een ruimte voor verbondenheid

Hoe kan je een plek creëren voor iedereen en voor elk gebruik, waarbij een evenwichtige onderlinge verdeling gewaarborgd wordt op het hele Brusselse grondgebied

*** Delen kan hier 2 betekenissen hebben :** ***verdelen (bijvoorbeeld, bredere stoepen) en deelnemen, gedmengde gebruiken in gedeelde en residentiële ruimtes***

- 4.1. Het perspectief van een verruimde straatcode op een bevoorrechte wijze in acht nemen door rekening te houden met de 3 categorieën in het gebruik van de publieke ruimte: doorgang, verblijf, verbinding
- 4.2. Bij het inrichten de volgende modale prioriteiten bestuderen: achtereenvolgens voorrang geven aan de meest kwetsbare gebruikers – PVM's -, de actieve vervoerswijzen, het openbaar vervoer, de gemotoriseerde voertuigen bestemd voor de collectiviteit (waaronder kleine leveringsvoertuigen, taxi's en gedeelde auto's), de private gemotoriseerde voertuigen
- 4.3. Inrichtingen ontwerpen die de intermodaliteit bevorderen
- 4.4. De animatie van de publieke ruimte bevorderen door het activeren van de omliggende gebouwen en ruimtes
- 4.5. De ruimte vrijmaken, beschikbaar maken.
- 4.6. Op een flexibele manier ontwerpen, een breed palet van gebruik en activiteiten mogelijk maken en rekening houden met de tijdelijke aspecten van de publieke ruimte
- 4.7. Via de inrichting het comfort, de gezelligheid, het gevoel van welzijn en het aangename karakter van de publieke ruimte verzekeren

4.1. Het perspectief van een verruimde straatcode op een bevoorrechte wijze in acht nemen door rekening te houden met de 3 categorieën in het gebruik van de publieke ruimte: doorgang, verblijf, verbinding 1.

- ☑ **De plaatselijke behoeften, wensen en gebruiken bestuderen en ermee rekening houden: behoud van bestaande gebruiken/uitnodiging tot nieuwe gebruiken**
- ☑ **Een keuze maken op het vlak van modale verdeling die, rekening houdend met de context, op een kwaliteitsvolle, verantwoorde en evenwichtige manier tegemoet komt aan de 3 toepassingen van de publieke ruimte: doorgang, verblijf en verbinding**
- ☑ **De modale verdeling plannen in overeenstemming met de wegspecialisatie 2 en het wijkleven**
- ☑ **Rekening houdend met de context, de woon- en ontmoetingszones plannen**

1. *Verbinding duidt hier op alle toepassingen en toe-eigeningsvormen van de publieke ruimte die linken creëren tussen deze ruimtes en de omliggende gebouwen en sites (terrassen, etalages, banken, bloemen, fietsenrek,). Zie ook het begrip van de Actieve voorgevel bij Nicolas SOULIER, 2012, Reconquérir les rues , uitg. Ulmer.*
2. *De specialisatie van de wegen gehanteerd in deze Gids, steunt op de studie Multimodale wegenspecialisatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest , uitgevoerd door Timenco (Dirk Dufour, Marjolein de Jong) voor Leefmilieu Brussel in 2015-2016. Deze studie vormt een nieuwe reflectiebasis voor het verbeteren van de prestaties en complementariteit van de vervoerswijzen door ze zo goed mogelijk te integreren in de publieke ruimte. Ze bestaat uit een cartografie die de netten van de verschillende vervoerswijzen overkoepelt, waarbij elk net is onderverdeeld in drie niveaus. De principes van multimodale specialisatie van de wegen zijn opgenomen in het nieuwe GPDO-ontwerp en zullen worden overgenomen in het volgende gewestelijk mobiliteitsplan. Momenteel echter is alleen de weghiërarchie zoals gedefinieerd in het GBP, officieel en reglementair.*
   De specialisatie definieert enerzijds het verbindingsmogelijkheden van de weg in het netwerk, en anderzijds de inrichtingen en keuzes inzake modale spreiding van de stromen.

Toepassingen

Place Communale Molenbeek

- Partager l'espace entre mobilité active et motorisée
- Compenser les stationnements supprimés dans le garage Brunfaut sous-exploité
- Créer des zones de rencontre

sur la place
- Mener une étude de faisabilité proposant des alternatives au stationnement sur la place

Meer weten

Bronnen

Normatief kader

- **De gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) – Titel VI**, Région de Bruxelles Capital, Région de Bruxelles Capital

Middelen

- **Katern 5 van het Kenniscentrum van de mobiliteit: Het delen van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, Centre d'études sociologiques (CES) de l'USL-B, Bruxelles Mobilité (2016)
- **Omzendbrief van 09/09/2013 over de woonerven en de erven** (2013)
- **Studie voor een herinrichtin van de speel -en sportterreinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, BRAT sprl ; Kind & Samenleving vzw, Bruxelles Environnement (2009)
- **Etude prospective sur l'optimisation de l'usage de l'espace public en Région de Bruxelles-Capitale**, Centre de recherches routières, Centre de recherches routières (2013)
- **Het spel in de stad : Voor een speelnetwerk in Bruss**, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel (2015)
- **Het (woon)erf**, Institut Belge pour la sécurité routière, Institut Belge pour la sécurité routière (2013)
- **SK8Bxl – Skaten in de stad**, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel (2015)
- **Trams, bussen: handboek met goede praktijken voor een performant net**, STIB – MIVB, STIB – MIVB (2010)
- **Vade Mecum bovengrondse haltes**, STIB – MIVB, STIB – MIVB (2015)

Meer weten

- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Des espaces publics à vivre**, Agence d'urbanisme Bordeaux métropole Aquitaine, a'urba (2014)
- **Openbare ruimte, gender en onveiligheidsgevoel**, Chaumont, Laura; Zeilinger, Irene, Garance (2016)
- **Praktische handleiding voor het ontwerpen van de openbare ruimten van duurzame wijken – Het delen van de ruimte promoten**, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel (2011)
- **Guide référentiel Genre et espace public**, Mairie de Paris, Mairie de Paris (2016)
- **Le piéton dans la ville l'espace public partagé**, Terrin, Jean-Jacques, Editions Parenthèses (2011)
- **Manifest voor kindgerichte planning van publieke ruimte**, Kind & samenleving, Kind & samenleving
- **New City Spaces**, Gehl, Jan, Danish Architectural Press (2008)
- **Reconquérir les rues – Exemples à travers le monde et pistes d'actions**, Soulier, Nicolas, Ulmer (2012)
- **Shared space – Room for everyone – a new vision for public spaces**, Keuninginstituut, Groningen; Senza Communicatie, Groningen, Fryslân Province (2005)
- **User, observer, programmer et fabriquer l'espace public**, Toussaint, Jean-Yves, Presses Polytechniques et Universitaires Romande (2001)
- **Vieillissement et mobilité**, Programme de recherche et d'innovation dans les transports – Predit, La Documentation fran aise (2016)

4.2. Bij het inrichten de volgende modale prioriteiten bestuderen: achtereenvolgens voorrang geven aan de meest kwetsbare gebruikers – PVM’s -, de actieve vervoerswijzen, het openbaar vervoer, de gemotoriseerde voertuigen bestemd voor de collectiviteit (waaronder kleine leveringsvoertuigen, taxi’s en gedeelde auto’s), de private gemotoriseerde voertuigen

- ☑ **Deze modale prioriteiten implementeren in de inrichting of anders, opteren voor een woonzone, een ontmoetingszone of een voetgangerszone**
- ☑ **De modale prioriteiten integreren in een totaalvisie (verruimde perimeter)**
- ☑ **De nodige inrichtingen voor de kwetsbare gebruikers voorzien. Ten allen tijde het nodige comfort en toegankelijkheid voor PVM’s garanderen. De noden van de PVM’s bestuderen volgens de criteria toegang, circulatie, gebruik**

Toepassingen

Boulevard du Souverain

- Organiser la multimodalité grâce au profil large de la voirie
- Séparer les usages permet d’augmenter le confort et la sécurité
- Donner la priorité au tram en aménageant un site propre
- Réduire le nombre des bandes de trafic motorisé
- Permettre de rouler sur le site propre du tram en cas d’urgence (service d’intervention)

Bronnen

Normatief kader

- **De gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) – Titel VI**, Région de Bruxelles Capital, Région de Bruxelles Capital

Middelen

- **Vade-mecum vélo**, Bruxelles Mobilité, Bruxelles Mobilité (2014)
- **Voetgangersvademecum 4: Cahier voetgangerstoegankelijkheid – Richtlijnen voor de inrichting van voor iedereen toegankelijke openbare ruimte**, Bruxelles Mobilité, Bruxelles Mobilité (2014)

Meer weten

- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Draaiboek openbaar domein**, Stad Antwerpen, Stad Antwerpen (2014)
- **Praktische handleiding voor het ontwerpen van de openbare ruimten van duurzame wijken – Het delen van de ruimte promoten**, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel (2011)
- **Mobiliteit in, van, naar en rond Brussel**, Hubert, Michel, Brussel Studies (2008)
- **La Ville récréative, enfants joueurs et écoles buissonnières**, Paquot, Thierry, Infolio Editions (2015)
- **Le piéton dans la ville l'espace public partagé**, Terrin, Jean-Jacques, Editions Parenthèses (2011)
- **Les transports en commun de la Communauté urbaine de Bordeaux**, Baubonne, Mickaël, Horizons Bordeaux (2009)
- **Libre comme un piéton**, Bruxelles en mouvement, Bruxelles en mouvement (2014)
  Bruxelles en mouvement n 271
- **Manifest voor kindgerichte planning van publieke ruimte**, Kind & samenleving, Kind & samenleving
- **New City Spaces**, Gehl, Jan, Danish Architectural Press (2008)
- **Shared space – Room for everyone – a new vision for public spaces**, Keuninginstituut, Groningen; Senza Communicatie, Groningen, Fryslân Province (2005)
- **Trois vecteurs de performance pour le commerce de proximité : transport en site propre, stationnement, livraisons**, CERTU, CERTU (2007)
- **Vieillissement et mobilité**, Programme de recherche et d'innovation dans les transports – Predit, La Documentation fran aise (2016)

4.3. Inrichtingen ontwerpen die de intermodaliteit bevorderen

- ☑ **De inrichtingen en uitrustingen plannen die nodig zijn om vlot van de ene vervoerswijze naar de andere te kunnen overschakelen (nabijheid, route, zichtbaarheid, signalisatie, comfort, veiligheid,).**
- ☑ **De eventueel aanwezige technische beperkingen en de specifieke behoeften van het openbaar vervoer (bijvoorbeeld inzake beheer van kruispunten, geometrie van sites, hoogte van perrons,) in ogenschouw nemen**

Toepassingen

Place Cardinal Mercier

- Relier le transport en commun et individuels
- Souligner l'entrée de la gare par un cheminement spécifique dans un matériau différent

Meer weten

Bronnen

Normatief kader

- **De gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) – Titel VI**, Région de Bruxelles Capital, Région de Bruxelles Capital

Middelen

- **Trams, bussen: handboek met goede praktijken voor een performant net**, STIB – MIVB, STIB – MIVB (2010)
- **Vade Mecum bovengrondse haltes**, STIB – MIVB, STIB – MIVB (2015)
- **Voetgangersvademecum 4: Cahier voetgangerstoegankelijkheid – Richtlijnen voor de inrichting van voor iedereen toegankelijke openbare ruimte**, Bruxelles Mobilité, Bruxelles Mobilité (2014)
- **Fietsvademecum – nr. 3: Fietsers en openbaar vervoer – Het ontwikkelen van een synergie**, Bruxelles Mobilité – Mobiel Brussel, Bruxelles Mobilité – Mobiel Brussel (2014)

Meer weten

- **Mobiliteit in, van, naar en rond Brussel**, Hubert, Michel, Brussel Studies (2008)
- **Les transports en commun de la Communauté urbaine de Bordeaux**, Baubonne, Mickaël, Horizons Bordeaux (2009)
- **Life between buildings – Using public space**, Gehl, Jan, The Danish Architectural Press (1971)
- **Trois vecteurs de performance pour le commerce de proximité : transport en site propre, stationnement, livraisons**, CERTU, CERTU (2007)

4.4. De animatie van de publieke ruimte bevorderen door het activeren van de omliggende gebouwen en ruimtes

- ☑ **Bij het ontwerpen van de inrichting rekening houden met de bestaande en toekomstige activiteiten in de omliggende gebouwen en ruimtes en de manier waarop ze de animatie van, en het bezoek aan de publieke ruimtes kunnen ondersteunen**
- ☑ **Deze legitieme activiteiten, hun goede exploitatie en hun ontwikkeling trachten te behouden, zonder afbreuk te doen op andere gebruiken van de publieke ruimte. Een inrichting ontwerpen die voldoende resiliënt is in geval van een activiteitenwijziging binnen de omliggende gebouwen.**
- ☑ **Zorgen voor een kwaliteitsvolle overgang tussen de publieke ruimte en de omliggende gebouwen en terreinen. Indien nodig voorzieningen ontwikkelen die toege-eigend kunnen worden door de gebruikers van de omliggende gebouwen en terreinen.**

Toepassingen

Place Rogier

- Reconnecter les bâtiments donnant sur la place en éliminant les différences de niveaux
- Réactiver les espaces aux rez-de-chaussée

Meer weten

Bronnen

Normatief kader

- De gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) – Titel VI, Région de Bruxelles Capital, Région de Bruxelles Capital

Meer weten

- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Espace public et espace privé, quelle transition?**, Loiseau, F., Ville et Vélo (2006) (in: Ville et vélo, n 22, juillet-août 2006)
- **Les abords du chez-soi – En quête d'espaces intermédiaires**, Moley, Christian, Editions de La Villette (2006)
- **Life between buildings – Using public space**, Gehl, Jan, The Danish Architectural Press (1971)
- **Reconquérir les rues – Exemples à travers le monde et pistes d'actions**, Soulier, Nicolas, Ulmer (2012)

- **Rez de ville, rez de vie**, GRAU architectes, Editions du Pavillon de l'Arsenal (2013)
- **Urbanisme, conception et gestion des espaces pour prévenir la malveillance**, Politechnico di Milano – IAU Ile de France, Politechnico di Milano – IAU Ile de France (2014)

4.5. De ruimte vrijmaken, beschikbaar maken.

- ☑ **Het meubilair groeperen en organiseren om zo de ruimte vrij te maken voor passage, leesbaarheid, zichtbaarheid, flexibiliteit in gebruik, onderhoud en veiligheid.**
- ☑ **De hoeken, uitzichten en perspectieven vrijmaken**

Toepassingen

Croisement Orban

- Libérer des zones de passage, regrouper les bancs dans des zones de détente

Meer weten

Place Communale Molenbeek

- Désencombrer l'espace en regroupant le mobilier

Meer weten

Rue de la Brasserie

- Réduire le nombre de poteaux en accrochant l'éclairage aux fa ades

Meer weten

Bronnen

Middelen

- **Handboek van de Brusselse openbare ruimten**, Demanet, Marie; Majot, Jean-Pierre, Editions Iris (1991) Pg 34-35

Meer weten

- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Life between buildings – Using public space**, Gehl, Jan, The Danish Architectural Press (1971)
- **New City Spaces**, Gehl, Jan, Danish Architectural Press (2008)

4.6. Op een flexibele manier ontwerpen, een breed palet van gebruik en activiteiten mogelijk maken en rekening houden met de tijdelijke aspecten van de publieke ruimte

- ☑ Een breed scala aan gewone activiteiten mogelijk maken, waaronder verblijf en spel
- ☑ Evenementen en tijdelijke activiteiten mogelijk maken (markt, festival, speelstraat tijdens vakanties, wijkfeesten, schoolstraat, openstelling voor leveringen op bepaalde tijdstippen,)
- ☑ Een divers gebruik mogelijk maken; onder meer op het vlak van toegankelijkheid, comfort, robuustheid. Een ruimte creëren die vrij is van obstakels en waar monopolisering vermeden wordt
- ☑ De belichting van de publieke ruimte afstemmen op haar verschillende tijdelijke aspecten.
- ☑ De inrichting aanpassen aan de behoeften van alle soorten doelgroepen (jongeren, senioren, PVM's, vrouwen,) om zo sociale en intergenerationele relaties aan te moedigen
- ☑ Spontane en omkeerbare toe-eigeningen mogelijk maken, bijvoorbeeld door bewoners (boekenbox, straattotems, Incredible Edible, bloemen aan de voet van de bomen,)
- ☑ Sociale controle bevorderen, met inbegrip van de dimensies waakzaamheid en zorgzaamheid door de activatie, de zichtbaarheid en de toe-eigening van publieke ruimte.
- ☑ De ludieke dimensie in het ontwerp van publieke ruimte integreren

Toepassingen

Rue de la Braie

- Réduire la présence du trafic motorisé aux abords des écoles par la fermeture temporaire de la rue
- Modifier le statut de la rue selon les besoins
- Permettre des activités variées et spontanées
- Adapter les usages dans le temps (horaire scolaire)

Meer weten

Bronnen

Normatief kader

- **De gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) – Titel VI**, Région de Bruxelles Capital, Région de Bruxelles Capital

Meer weten

- **C'EST MA VILLE ! De l'appropriation et du détournement de l'espace public**, Hossard, Nicolas Jarvin, Magdalena, Editions L'Harmattan (2005)
- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Des espaces publics à vivre**, Agence d'urbanisme Bordeaux métropole Aquitaine, a'urba (2014)
- **Praktische handleiding voor het ontwerpen van de openbare ruimten van duurzame wijken – Het delen van de ruimte promoten**, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel (2011)
- **La Ville récréative, enfants joueurs et écoles buissonnières**, Paquot, Thierry, Infolio Editions (2015)
- **Manifest voor kindgerichte planning van publieke ruimte**, Kind & samenleving, Kind & samenleving
- **Reconquérir les rues – Exemples à travers le monde et pistes d'actions**, Soulier, Nicolas, Ulmer (2012)
- **Urbanisme, conception et gestion des espaces pour prévenir la malveillance**, Politechnico di Milano – IAU Ile de France, Politechnico di Milano – IAU Ile de France (2014)
- **User, observer, programmer et fabriquer l'espace public**, Toussaint, Jean-Yves, Presses Polytechniques et Universitaires Romande (2001)

4.7. Met de inrichting, het comfort, de gezelligheid, het gevoel van welzijn en het aangename karakter van de publieke ruimte verzekeren

- ☑ De inrichting bedenken rekening houdend met met de bezonning van de plekken (schaduwzones, zonnige zones)
- ☑ De publieke ruimte investeren en zo zijn gezelligheid (installatie van speeltuigen, aanleg van ruimtes om even in te verpozen,) en zijn toe-eigening aan te moedigen
- ☑ De effectieve veiligheid garanderen en het veiligheidsgevoel bevorderen (verlichting, verborgen hoeken vermijden, perspectieven behouden)
- ☑ Het creëren van verschillende sferen gelinkt aan de omgeving aanmoedigen

Toepassingen

Place Rogier

- Créer un espace de rencontre et de repos dans la zone la plus exposée au soleil
- Séparer le trafic motorisé de celui des piétons avec l'aménagement de zones plantées

Meer weten

Bronnen

Middelen

- **Lichtplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, Bruxelles Mobilité, Bruxelles Mobilité (2013)

Meer weten

- **Cities for people**, Jan Gehl, Island Press (2010)
- **Corps et décors urbains: les enjeux culturels des villes**, Berenstein, Paola, Editions L'Harmattan (2006)
- **Openbare ruimte, gender en onveiligheidsgevoel**, Chaumont, Laura; Zeilinger, Irene, Garance (2016)
- **Guide de l'enquête de terrain: Produire et analyser des données ethnographiques**, Weber, Florence; Beaud, Stéphane, La Découverte (2010)

- **Lichtplan Antwerpen**, Stad Antwerpen, Stad Antwerpen (2014)
- **Lichtplan Gent**, Stad Gent, Stad Gent (1998)
- **Urbanisme, conception et gestion des espaces pour prévenir la malveillance**, Politechnico di Milano – IAU Ile de France, Politechnico di Milano – IAU Ile de France (2014)
- **User, observer, programmer et fabriquer l'espace public**, Toussaint, Jean-Yves, Presses Polytechniques et Universitaires Romande (2001)